

Cauza C-95/24 [Khuzdar] ⁱ**Cerere de decizie preliminară****Data depunerii:**

6 februarie 2024

Instanța de trimitere:

Corte di appello di Napoli (Curtea de Apel din Napoli, Italia)

Data deciziei de trimitere:

6 februarie 2024

Procedură penală împotriva:

ATAU

ORDONANȚĂ

prin care se adresează o întrebare preliminară Curții de Justiție a Uniunii Europene în ceea ce privește validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile Uniunii

(articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene)

Corte di Appello di Napoli (Curtea de Apel din Napoli), Secția specializată *ope legis* pentru măsurile preventive, [*omissis*]

[*omissis*]

în procedura privind mandatul european de arestare pasiv în sensul Legii 69/05 inițiată de Republica Slovacă împotriva:

ATAU, [*omissis*]

având în vedere mandatul european de arestare din 5 octombrie 2015 emis de Tribunalul Districtual din Dunajska Streda (Slovacia) în vederea executării hotărârii penale slovace de condamnare nr. 3T/219/2009 din 23 august 2010, irevocabilă din 7 septembrie 2010, executorie, împotriva persoanei căutate, de condamnare a acestuia la o pedeapsă totală de 5 ani de închisoare, care trebuie încă executată integral;

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

[omissis] [procedură națională]

ARATĂ URMĂTOARELE

§1. Situația de fapt

Statul membru Republica Slovacă a emis un mandat european de arestare din 5.10.2015 în vederea executării hotărârii penale slovace de condamnare nr. 3T/219/2009 din 23 august 2010 a Tribunalului Districtual din Dunajská Streda (Slovacia), irevocabilă din 7 septembrie 2010, executorie împotriva persoanei căutate ATAU (alias ATAU), prin care aceasta a fost condamnată la o pedeapsă totală de 5 ani de închisoare, care trebuie încă să fie executată integral. Persoana căutată a fost găsită de poliția judiciară în Italia la 19 iunie 2023, apoi arestată provizoriu, iar Curtea de Apel este chemată să aprecieze predarea solicitată de Republica Slovacă prin intermediul mandatului european de arestare. Persoana căutată, în cursul procedurii în fața acestei Curți, a declarat ulterior și a dovedit că avea reședința efectivă și legală în Italia de mai mult de cinci ani și, în consecință, a solicitat acestei Curți de Apel să refuze predarea sa și să dispună executarea în Italia a pedepsei care i-a fost aplicată prin hotărârea penală slovacă, prin recunoașterea hotărârii menționate pentru executare în Italia.

Pentru a aprecia această cerere, care nu este vădit nefondată, Curtea de Apel a solicitat Republicii Slovace să completeze certificatul care precizează garanțiile procedurale aplicate condamnatului. Prin nota din 2 noiembrie 2023, Tribunalul din Dunajská Streda a răspuns că condamnatul nu a participat în persoană la procesul în urma căruia a fost pronunțată hotărârea de condamnare în privința sa. El a fost însă asistat și reprezentat de un avocat în cursul procesului. În plus, el nu a primit niciodată notificarea zilei și a locului în care urma să se desfășoare procesul, ci avea cunoștința de existența procesului împotriva sa, întrucât fusese arestat și plasat în arest preventiv în Slovacia la 28 septembrie 2009 pentru aceeași infracțiune, așadar, la data de 15 decembrie 2009 fusese eliberat și plasat într-o tabără de refugiați pe teritoriul slovac, apoi în 31 decembrie 2009 a fugit, fără a se întoarce și fără a comunica un domiciliu pentru notificări, astfel încât tribunalul slovac nu a reușit să îl găsească și nici să îi notifice decizia de citare pentru a se prezenta la ședința în fața Tribunalului. Pentru acest motiv, ședința respectivă s-a desfășurat fără prezența persoanei condamnate, întrucât aceasta nu a fost găsită, deși avea cunoștința de existența procesului, iar procesul s-a desfășurat cu asistența și reprezentarea unui avocat al apărării și s-a finalizat cu hotărârea de condamnare la 5 ani de închisoare.

Dat fiind că nu pare să existe niciun alt motiv de refuz al predării ca atare, această Corte d'appello (Curtea de Apel) trebuie să verifice dacă sunt îndeplinite condițiile pentru a refuza predarea anterior recunoașterii hotărârii de condamnare pentru executarea în Italia a pedepsei de 5 ani de închisoare aplicate persoanei căutate, astfel cum a fost solicitată de aceasta din urmă.

§2. Dispozițiile dreptului intern italian

Articolul 18 bis alineatul 2 din legea n. 69 del 22.4.2005 (*Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri*) [Legea nr. 69 din 22 aprilie 2005 (*Dispoziții pentru asigurarea conformității dreptului intern cu Decizia-cadru 2002/584/GAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre*)], în versiunea aplicabilă *ratione temporis*, prevede că, „în cazul în care mandatul european de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate, curtea de apel poate refuza predarea cetățeanului italian sau a unei persoane care are reședința legală și efectivă sau care locuiește în mod neîntrerupt pe teritoriul italian de cel puțin cinci ani, cu condiția să dispună ca această pedeapsă sau măsură de siguranță să fie executată în Italia, în conformitate cu dreptul său intern”. În ceea ce îl privește pe ATAU (alias ATAU), îndeplinirea acestor condiții nu pare să poată fi exclusă, pe baza înscrisurilor din dosar.

Articolul 24 din decreto legislativo n. 161 del 07.9.2010 (*Disposizioni per conformare il diritto interno alla Decisione quadro 2008/909/GAI relativa all'applicazione del principio del reciproco riconoscimento alle sentenze penali che irrogano pene detentive o misure privative della libertà personale, ai fini della loro esecuzione nell'Unione Europea*) [Decretul legislativ nr. 161 din 7 septembrie 2010 (*Dispoziții pentru asigurarea conformității dreptului intern cu Decizia-cadru 2008/909/JAI privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană*)] prevede că, atunci când Corte d'appello (Curtea de Apel) refuză predarea solicitată prin intermediul unui mandat european de arestare întemeiat pe o hotărâre penală de condamnare și dispune executarea pedepsei pe teritoriul italian, aceasta trebuie să recunoască simultan, în scopul executării în Italia, hotărârea penală străină de condamnare pe care se întemeiază mandatul european de arestare, dacă sunt îndeplinite condițiile pentru aceasta.

Astfel, potrivit legislației italiene, în cazul în care Corte d'appello (Curtea de Apel) decide să refuze predarea și să dispună executarea în Italia a hotărârii penale străine de condamnare, trebuie să o recunoască pe aceasta din urmă în temeiul Decretului legislativ nr. 161 din 7.9.2010 și poate face acest lucru doar dacă sunt îndeplinite condițiile în acest sens.

Articolul 13 alineatul 1 litera i) din Decretul legislativ nr. 161 din 7.9.2010 [*omissis*] prevede că „Curtea de Apel refuză recunoașterea hotărârii de condamnare în unul dintre următoarele cazuri: (i) în cazul în care persoana vizată nu a fost prezentă personal la procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia care trebuie executată, cu excepția cazului în care certificatul menționează că: 1) în timp util, persoana vizată a fost citată personal și, prin

urmă, informată cu privire la data și locul stabilite pentru proces sau a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială, aptă să stabilească fără echivoc faptul că avea cunoștință despre proces și a fost informată că poate fi pronunțată o decizie în cazul în care nu se prezintă la proces; sau 2) având cunoștință de data stabilită pentru proces, a mandatat un avocat care a fost numit fie de către persoana în cauză, fie de către stat, de care a fost într-adevăr apărută la proces; sau 3) după ce i s-a înmănat decizia și a fost informată în mod expres cu privire la dreptul la rejudecarea cauzei sau la o cale de atac, cu posibilitatea de a participa la aceasta, pentru a obține reexaminarea fondului acușării, inclusiv dovezile noi, a declarat în mod expres că nu contestă decizia sau nu a solicitat rejudecarea cauzei sau promovarea unei căi de atac în termenul prevăzut în acest scop”.

În speță, așa cum am menționat anterior, persoana căutată nu a fost niciodată informată cu privire la data și locul stabilite pentru proces, conform punctului 1, și nici măcar cu privire la data stabilită pentru proces, conform punctului 2, și nici nu a primit informațiile menționate la punctul 3. De altfel, Republica Slovacă a arătat că acesta era la curent numai cu existența procesului, întrucât fusese arestat și deținut preventiv timp de trei luni înainte de începerea acestui proces, și că, odată eliberat, a fugit fără a lăsa urme, astfel încât nu a putut fi informat cu privire la data și locul stabilite pentru proces, nici cu privire la faptul că decizia va fi luată chiar și în cazul neprezentării.

Astfel, în speță, Corte d’appello (Curtea de Apel), dacă ar decide să refuze predarea și ar dispune executarea pedepsei în Italia, nu ar putea proceda la aceasta, întrucât sunt îndeplinite simultan condițiile pentru a refuza recunoașterea hotărârii.

Pe de altă parte, în materie de garanții procedurale legate de mandatul european de arestare, articolul 1bis din Legea nr. 69 din 22 aprilie 2005 [omissis], în versiunea aplicabilă *ratione temporis*, prevede că, „În cazul în care a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate aplicate în urma unui proces la care persoana în cauză nu a fost prezentă personal, mandatul european de arestare trebuie să conțină, de asemenea, indicarea cel puțin a uneia dintre următoarele condiții: [...] b) persoana vizată, informată cu privire la procesul împotriva sa, a fost reprezentată în cadrul procesului în urma căruia a fost adoptată decizia respectivă de către un avocat numit de persoana vizată sau din oficiu”.

Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că, atunci când persoana condamnată a fost informată cu privire la procesul împotriva sa și a fost asistată de un avocat, predarea în executarea mandatului european de arestare este permisă, în timp ce recunoașterea hotărârii în statul de executare nu este permisă.

Astfel, predarea în temeiul mandatului european de arestare este permisă cu simpla condiție ca persoana condamnată, asistată de un avocat, să fi fost informată cel puțin cu privire la faptul că există un proces împotriva sa; în schimb, recunoașterea hotărârii judecătorești în statul de executare este permisă cu condiția

ca persoana condamnată, asistată de un avocat, să fi fost informată cu privire la data stabilită pentru proces.

Aceste norme stabilesc, în speță, că ATAU (alias ATAU) ar putea fi predat Republicii Slovace, întrucât era asistat de un avocat și informat cu privire la existența unui proces, însă Italia nu ar putea, deși acesta a locuit efectiv pe teritoriul italian mai mult de cinci ani și a solicitat acest lucru, să refuze predarea dispunând executarea pedepsei în Italia, întrucât acesta nu a fost informat cu privire la data stabilită pentru proces.

S-ar ajunge, așadar, la consecința paradoxală că faptul că garanția procedurală prevăzută pentru persoana condamnată în materie de recunoaștere este mai avansată decât garanția procedurală prevăzută pentru persoana condamnată în materia mandatului european de arestare acționează împotriva condamnatului mai degrabă decât în favoarea sa.

Astfel, în speță, ATAU (alias ATAU) nu ar putea beneficia de refuzul predării care este consecința șederii sale efective de cinci ani în Italia, întrucât, în mod paradoxal, garanția procedurală pe care i-o acordă Republica Slovacă (informarea cu privire la existența procesului) este mai mică decât cea prevăzută pentru recunoașterea hotărârii (informare cu privire la data stabilită pentru procedură) care, dacă i-ar fi fost acordată, ar fi permis executarea pedepsei în Italia după refuzul predării.

Astfel, persoana căutată și-ar pierde dreptul de a executa pedeapsa în statul de executare nu pentru că a primit o garanție procedurală mai mare, ci, în mod paradoxal, pentru că a făcut obiectul unei garanții procedurale mai mici, suportând astfel în mod nejustificat un dublu prejudiciu, mai întâi procesul în lipsă fără să fi fost informat cu privire la data stabilită pentru proces, apoi predarea către statul de condamnare în locul executării pedepsei în statul de executare, deși celelalte condiții erau îndeplinite.

În plus, sistemul menționat duce la concluzia paradoxală potrivit căreia aceeași hotărâre penală de condamnare nu poate fi recunoscută în Italia pentru executare, întrucât garanția procedurală aplicată (informarea cu privire la existența procesului) este mai mică decât cea prevăzută (data stabilirii procesului), dar permite predarea în scopul executării către statul de condamnare. Astfel, în același spațiu juridic european, aceeași hotărâre este considerată lipsită de garanția procedurală minimă pentru a permite executarea acesteia, însă dotată cu garanția procedurală minimă pentru a permite predarea în scopul executării aceluiași stat de condamnare care a pronunțat această hotărâre, acordând condamnatului cea mai mică garanție.

Prin urmare, este necesar să se confrunte această concluzie cu normele dreptului Uniunii, pentru a aprecia dacă acesta poate fi interpretat și să fie valid în sensul că predarea poate fi refuzată după recunoașterea hotărârii în scopul executării pedepsei în statul de executare, chiar și atunci când nu există garanția procedurală

prevăzută pentru recunoașterea hotărârii, însă există garanția procedurală prevăzută pentru predarea în temeiul mandatului european de arestare.

§3. Normele dreptului Uniunii Europene

Articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 (*privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre*) prevede că autoritatea judiciară a statului membru de executare poate refuza predarea atunci când mandatul a fost emis în scopul executării unei pedepse, iar persoana condamnată este resortisant sau rezident al statului de executare, cu condiția ca statul de executare să se angajeze să execute el însuși pedeapsa în conformitate cu dreptul său intern.

Articolul 25 din Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 (*privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană*) prevede că, în cazul în care autoritatea judiciară a statului de executare refuză predarea în temeiul articolului 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002, trebuie să se aplice și normele Deciziei-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind recunoașterea executării penale.

Art. 9 alineatul (1) litera (i) din Decizia-cadru 2008/909/JAI [omissis] prevede că „Autoritatea competentă din statul de executare poate refuza să recunoască hotărârea judecătorească și să dispună executarea pedepsei, în cazul în care: (i) în conformitate cu certificatul prevăzut la articolul 4, persoana nu a fost prezentă personal la procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, cu excepția cazului în care certificatul menționează că, în conformitate cu alte cerințe procedurale definite în legislația națională a statului emitent, persoana: (i) în timp util fie a fost citată personal și, prin urmare, informată cu privire la data și locul stabilite pentru procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, fie a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a stabilit fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință de procesul stabilit și a fost informată că poate fi pronunțată o decizie în cazul în care nu se prezintă la proces; sau ii) având cunoștință de procesul stabilit, a mandatat un avocat care a fost numit fie de către persoana în cauză, fie de către stat pentru a o apăra la proces și a fost într-adevăr apărată de avocatul respectiv la proces; sau iii) după ce i s-a înmânat decizia și a fost informată în mod expres cu privire la dreptul la rejudecarea cauzei sau la o cale de atac, la care persoana are dreptul de a fi prezentă și care permite ca situația de fapt a cauzei, inclusiv dovezile noi, să fie reexaminată și care poate conduce la desființarea deciziei inițiale, a declarat în mod expres că nu contestă decizia sau nu a solicitat rejudecarea cauzei sau promovarea unei căi de atac în intervalul de timp corespunzător”.

Dreptul Uniunii prevede, aşadar, în mod expres că condiția recunoaşterii în statul de executare a unei hotărâri penale de condamnare pronunţate în absenţa persoanei condamnate este faptul că aceasta, asistată de un avocat, a fost informată cel puţin cu privire la data desfăşurării procesului. Aceasta este aceeaşi dispoziţie din dreptul intern italian.

Diferenţa este aceea că, deşi dreptul intern italian prevede, astfel cum am arătat mai sus, că în lipsa unei astfel de garanţii procedurale, instanţa naţională „refuză recunoaşterea”, în schimb, dreptul Uniunii prevede că, în acest caz, instanţa din statul de executare „poate refuza recunoaşterea”. Astfel, în timp ce, potrivit dreptului italian pus în conformitate, Corte d’appello (Curtea de Apel) ar fi obligată să refuze recunoaşterea, potrivit dreptului Uniunii, Corte d’appello (Curtea de Apel) ar avea posibilitatea, iar nu obligaţia, de a refuza recunoaşterea.

Această diferenţă este esenţială în speţă. Astfel, aplicând dreptul italian pus în conformitate, nu ar fi posibil să se recunoască hotărârea pronunţată în vederea executării în Italia, deoarece ATAU (alias ATAU) nu a fost informat cu privire la data stabilită pentru proces, prin urmare Corte d’appello (Curtea de Apel) ar trebui să îl predea Republicii Slovace, chiar dacă acesta are dreptul de a executa pedeapsa în Italia şi a formulat o cerere în acest sens. În schimb, prin aplicarea dreptului Uniunii, sursă a legislaţiei de punere în conformitate, instanţa din statul de executare ar avea puterea discreţionară de a aprecia dacă recunoaşte sau nu hotărârea penală străină de condamnare şi, în caz afirmativ, de a refuza predarea şi de a dispune executarea pedepsei în Italia.

Pare, aşadar, că legea italiană de punere în conformitate cu dreptul Uniunii în materia recunoaşterii hotărârilor penale de condamnare, în mod direct sau indirect, prin mandatul european de arestare, este contrară dreptului Uniunii, prevăzând ca obligatoriu, în loc să fie facultativ, refuzul recunoaşterii în cazul în care garanţiile procedurale minime indicate mai sus nu sunt respectate.

Prin urmare, trebuie să se înţeleagă dacă dreptul Uniunii trebuie interpretat şi este valid în acest sens.

Aşadar, este necesar să se adreseze o întrebare preliminară în temeiul articolului 267 TFUE.

§4. Întrebarea preliminară

Se solicită Curţii de Justiţie a Uniunii Europene să declare dacă dispoziţiile coroborate ale următoarelor articole:

- articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 şi
- articolul 9 alineatul (1) litera (i) şi articolul 25 din Decizia-cadru 2008/909/GAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008

trebuie interpretate în sensul că:

1. instanța din statul de executare, solicitată să recunoască o hotărâre penală străină executorie de condamnare, are puterea discreționară, iar nu obligația, de a refuza recunoașterea hotărârii atunci când se constată că procesul în urma căruia a fost pronunțată hotărârea nu a oferit persoanei acuzate niciuna dintre garanțiile procedurale prevăzute la articolul 9 alineatul (1) litera (i) din Decizia-cadru 2008/909/GAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008;
2. instanța din statul de executare, solicitată să dispună predarea în temeiul unui mandat european de arestare emis pentru executarea unei hotărâri, atunci când sunt îndeplinite simultan condițiile pentru a dispune predarea persoanei condamnate către statul de condamnare și condițiile de refuz al acesteia, dispunând în același timp executarea pedepsei pe teritoriul statului de executare, are posibilitatea de a refuza predarea, de a recunoaște hotărârea și de a dispune executarea acesteia pe teritoriul său, chiar dacă procesul în urma căruia a fost pronunțată hotărârea recunoscută nu a oferit persoanei acuzate niciuna dintre garanțiile procedurale prevăzute la articolul 9 alineatul (1) litera (i) din Decizia-cadru 2008/909/GAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008.

[*omissis*] [indicații destinate grefei]

Napoli [*omissis*]

[*omissis*]